



พระราชกฤษฎีกา
การจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่อื่นของรัฐ
พ.ศ. ๒๕๖๗

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ
พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๗
เป็นปีที่ ๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดการจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่อื่นของรัฐ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๗๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา ๘
วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้
ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่อื่นของรัฐ
พ.ศ. ๒๕๖๗”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชกฤษฎีกานี้

“ป่าชุมชน” หมายความว่า พื้นที่อื่นของรัฐนอกเขตป่าอนุรักษ์ที่ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งเป็นป่าชุมชน

“พื้นที่ของรัฐ” หมายความว่า พื้นที่ดำเนินการของรัฐตามที่มีกฎหมายกำหนดไว้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๕ การจัดตั้งป่าชุมชนตามพระราชกฤษฎีกานี้ ให้ดำเนินการในพื้นที่ของรัฐที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย ดังต่อไปนี้

- (๑) กฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ
- (๒) กฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ
- (๓) กฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- (๔) กฎหมายเกี่ยวกับที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน

มาตรา ๖ การจัดตั้งเป็นป่าชุมชนต้องได้รับความยินยอมหรือได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากหน่วยงานของรัฐที่ปกครองดูแลพื้นที่อื่นของรัฐนั้น และต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนดให้ครบถ้วนถูกต้องก่อนขอจัดตั้งป่าชุมชน

หมวด ๒

การจัดตั้งป่าชุมชน

มาตรา ๗ การกำหนดขนาดของพื้นที่และสัดส่วนการใช้ประโยชน์ภายในพื้นที่ป่าชุมชนต้องคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศ ขนาดของชุมชน และศักยภาพของชุมชนที่มีความสามารถในการจัดการป่าชุมชนด้วย

การกำหนดขนาดของพื้นที่ป่าชุมชนและสัดส่วนการใช้ประโยชน์ภายในพื้นที่ป่าชุมชนตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบที่ออกตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๘ ชุมชนท้องถิ่นใดที่อยู่ในเขตอำเภอเดียวกันกับพื้นที่ของรัฐที่จะนำมาจัดตั้งป่าชุมชนและมีความสามารถดูแลรักษาป่านั้นได้ หากประสงค์จะนำพื้นที่ของรัฐนั้นมาจัดตั้งเป็นป่าชุมชนให้บุคคลในชุมชนนั้นจำนวนตั้งแต่ห้าสิบคนขึ้นไปร่วมกันตั้งตัวแทนเป็นหนังสือเพื่อยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนต่อผู้ว่าราชการจังหวัด หรือในกรณีที่มีคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดแล้วให้ยื่น

ต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดแห่งท้องที่ที่ป่านั้นตั้งอยู่หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมอบหมาย

บุคคลในชุมชนตามวรรคหนึ่ง ต้องมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีขึ้นไปและมีภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่อันเป็นที่ตั้งของพื้นที่ของรัฐที่ขอจัดตั้งเป็นป่าชุมชนไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันที่ยื่นคำขอ

ในกรณีที่มีการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่ของรัฐบริเวณใดและถ้าล่วงพ้นกำหนดระยะเวลาปิดประกาศหรือเผยแพร่คำขอจัดตั้งป่าชุมชนนั้นตามมาตรา ๑๑ แล้ว จะมีการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนโดยมีพื้นที่ซ้อนทับทั้งหมดหรือบางส่วนกับพื้นที่ของรัฐที่ได้มีการยื่นคำขอไว้ก่อนแล้วอีกมิได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอจัดตั้งป่าชุมชน และการอนุมัติให้จัดตั้งป่าชุมชนให้เป็นไปตามระเบียบที่ออกตามมาตรา ๓๒ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๙ การยื่นคำขอตามมาตรา ๘ ต้องมีเอกสารหรือหลักฐานประกอบคำขอ ดังต่อไปนี้

(๑) วัตถุประสงค์ของป่าชุมชน

(๒) รายชื่อและประวัติโดยสังเขปของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชน ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามการเป็นสมาชิกป่าชุมชนตามระเบียบที่ออกตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒

(๓) รายชื่อคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนซึ่งเลือกตั้งจากผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนตาม (๒) โดยมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามการเป็นกรรมการจัดการป่าชุมชนตามระเบียบที่ออกตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒

(๔) ความเป็นมาของชุมชนโดยสังเขป สภาพพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนและแผนที่สังเขปแสดงอาณาเขตและเขตติดต่อ

(๕) แผนจัดการป่าชุมชนซึ่งต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของป่าชุมชน มีการกำหนดบริเวณเพื่อการอนุรักษ์และบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์ หรือบริเวณเพื่อการอนุรักษ์เพียงอย่างเดียวให้สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศและสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชน รวมทั้งแสดงให้เห็นถึงแผนและวิธีดำเนินการอนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนา หรือควบคุมดูแลสภาวะแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชนอย่างยั่งยืน โดยต้องไม่ทำให้เกิดการสูญเสียสภาพความเป็นป่าทั้งในบริเวณเพื่อการอนุรักษ์และบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์

(๖) หนังสือยินยอมให้จัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่ของรัฐจากหน่วยงานที่ปกครองดูแลพื้นที่ ตามกฎหมายแต่ละพื้นที่

(๗) กรณีการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนขนาดใหญ่ ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนต้องแสดงเอกสาร หรือหลักฐานประกอบเพื่อให้เห็นว่ามีความศักยภาพและมีความสามารถในการดูแลรักษาป่าชุมชนได้เป็นอย่างดี จนเป็นที่ประจักษ์

มาตรา ๑๐ ให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่ที่อธิบดีมอบหมาย ตรวจสอบคำขอ จัดตั้งป่าชุมชนและเอกสารหรือหลักฐานประกอบคำขอให้แล้วเสร็จภายในสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอ

ในกรณีที่คำขอจัดตั้งป่าชุมชนและเอกสารหรือหลักฐานประกอบคำขอไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนแก้ไขเพิ่มเติมคำขอ หรือจัดส่ง เอกสารหรือหลักฐานให้ถูกต้องและครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนไม่แก้ไขเพิ่มเติมคำขอ หรือไม่จัดส่งเอกสารหรือหลักฐาน ให้ถูกต้องและครบถ้วนภายในระยะเวลาตามวรรคสอง ให้ถือว่าคำขอจัดตั้งป่าชุมชนนั้นเป็นอันยกเลิก นับแต่วันที่พ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว และให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่แจ้งเป็นหนังสือ ให้ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนทราบ

มาตรา ๑๑ ให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่ตรวจสอบและรังวัดพื้นที่ที่ขอจัดตั้ง ป่าชุมชน พร้อมทั้งจัดทำแผนที่แสดงแนวเขตของป่าชุมชนที่ขอจัดตั้งให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่ วันที่คำขอจัดตั้งป่าชุมชนและเอกสารหรือหลักฐานถูกต้องและครบถ้วน ในกรณีที่พบว่าพื้นที่บริเวณใด เป็นพื้นที่ที่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลใดได้รับอนุญาตเข้าทำประโยชน์ พื้นที่ที่กรมป่าไม้ใช้หรือจัดการหรือประกาศเป็นพื้นที่วิจัยหรือจัดการใด ๆ หรือที่ดินที่บุคคลได้มา ตามประมวลกฎหมายที่ดิน ให้กั้นบริเวณดังกล่าวออกจากพื้นที่ที่จะขอจัดตั้งป่าชุมชน

ให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่ปิดประกาศคำขอจัดตั้งป่าชุมชนพร้อมทั้งแผนที่ แสดงแนวเขตของป่าชุมชนที่ขอจัดตั้งไว้ในที่เปิดเผย ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ และที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แห่งท้องที่ที่พื้นที่ของรัฐที่ขอจัดตั้งป่าชุมชนตั้งอยู่หรือสถานที่อื่น หรือเผยแพร่โดยวิธีการอื่นตามที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดเห็นสมควรเป็นระยะเวลา ไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

การจัดทำแผนที่แสดงแนวเขตป่าชุมชนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่ออกตามมาตรา ๓๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๑๒ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐใด หรือบุคคลซึ่งอยู่ระหว่างยื่นคำขอทำประโยชน์ในพื้นที่ของรัฐที่ขอจัดตั้งป่าชุมชน หรือบุคคลตามมาตรา ๑๑ ไม่ว่าจะอยู่ในท้องที่อันเป็นที่ตั้งของพื้นที่ที่ประสงค์จะจัดตั้งเป็นป่าชุมชนนั้นหรือไม่ มีสิทธิทำหนังสือแสดงข้อคัดค้านการขอจัดตั้งป่าชุมชนต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดภายในกำหนดระยะเวลาปิดประกาศหรือเผยแพร่คำขอจัดตั้งป่าชุมชนตามมาตรา ๑๑ ในกรณีที่ระยะเวลาการปิดประกาศหรือเผยแพร่คำขอมิได้ครบกำหนดในวันเดียวกัน ให้ถือว่าวันที่ครบกำหนดหลังสุดเป็นเกณฑ์

มาตรา ๑๓ ให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่พิจารณาข้อคัดค้านการจัดตั้งป่าชุมชนตามมาตรา ๑๒ และจัดทำรายงานผลการตรวจสอบคำขอจัดตั้งป่าชุมชน แผนที่แสดงแนวเขตของป่าชุมชน และความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมในการจัดตั้งป่าชุมชนนั้นเสนอคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพิจารณาภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ครบกำหนดระยะเวลาการปิดประกาศหรือเผยแพร่คำขอจัดตั้งป่าชุมชนตามมาตรา ๑๑

รายงานผลการตรวจสอบคำขอจัดตั้งป่าชุมชนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่ออกตามมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๑๔ ให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพิจารณาคำขอจัดตั้งป่าชุมชน แผนจัดการป่าชุมชน และรายงานผลการตรวจสอบ ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการตรวจสอบตามมาตรา ๑๓

ในกรณีที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดเห็นว่าแผนจัดการป่าชุมชนไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนแก้ไขแผนจัดการป่าชุมชนได้โดยต้องแก้ไขให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด

ในกรณีที่มีได้แก้ไขแผนจัดการป่าชุมชนให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนดตามวรรคสอง ให้ถือเป็นเงื่อนไขที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดจะไม่พิจารณาอนุมัติให้จัดตั้งป่าชุมชนได้

มาตรา ๑๕ เมื่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีมติให้จัดตั้งป่าชุมชนตามคำขอทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน หรือโดยกำหนดเงื่อนไข หรือมีมติไม่ให้จัดตั้งป่าชุมชนแล้วให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีหนังสือแจ้งมติดังกล่าวให้ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชน ผู้มีหนังสือคัดค้านและอธิบดี ทราบภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีมติ

ผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนหรือผู้มีหนังสือคัดค้านมีสิทธิอุทธรณ์มติของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดต่อคณะกรรมการนโยบายภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งมติดังกล่าว

ในกรณีที่อธิบดีไม่เห็นด้วยกับมติของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด ให้เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการนโยบายพิจารณาภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งมติตามวรรคหนึ่ง

ให้คณะกรรมการนโยบายพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคสองหรือความเห็นของอธิบดีตามวรรคสามให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์หรือความเห็นของอธิบดี คำวินิจฉัยของคณะกรรมการนโยบายให้เป็นที่สุด และให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดปฏิบัติให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยดังกล่าว

หนังสือแจ้งของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด คำอุทธรณ์ของผู้ขอจัดตั้งป่าชุมชนหรือผู้มีหนังสือคัดค้าน ความเห็นของอธิบดี และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการนโยบายต้องแสดงเหตุผลประกอบด้วยโดยชัดแจ้ง

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีมติอนุมัติแผนจัดการป่าชุมชนและให้จัดตั้งป่าชุมชนได้ โดยอธิบดีเห็นด้วยกับมติของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง และปรากฏว่าไม่มีการอุทธรณ์ตามกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๕ วรรคสองหรือในกรณีที่คณะกรรมการนโยบายพิจารณาความเห็นที่ได้รับจากอธิบดีตามมาตรา ๑๕ วรรคสามหรือพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง แล้วมีคำวินิจฉัยให้จัดตั้งป่าชุมชนได้ ให้อธิบดีประกาศการอนุมัติจัดตั้งป่าชุมชนในราชกิจจานุเบกษา โดยมีสาระสำคัญตามระเบียบที่ออกตามมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒ และให้มีแผนที่แสดงแนวเขตของป่าชุมชนนั้นแนบท้ายประกาศด้วย

การจัดตั้งป่าชุมชนมีผลเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

มาตรา ๑๗ ในระหว่างระยะเวลาปิดประกาศหรือเผยแพร่คำขอจัดตั้งป่าชุมชนตามมาตรา ๑๑ หากปรากฏว่ามีการยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่ของรัฐแห่งเดียวกันมากกว่าหนึ่งคำขอ โดยแต่ละคำขอระบุเขตป่าชุมชนที่จะขอจัดตั้งซ้อนพื้นที่กันทั้งหมดหรือบางส่วน ให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่ระงับการพิจารณาคำขอจัดตั้งป่าชุมชนที่มีพื้นที่ซ้อนกันนั้นและแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนดังกล่าวทำความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่ที่ขอจัดตั้งป่าชุมชน องค์ประกอบของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน แผนจัดการป่าชุมชน และรายละเอียดต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในคำขอจัดตั้งป่าชุมชน ทั้งนี้ จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้งจากสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนตามวรรคหนึ่งทำความตกลงร่วมกันได้โดยขอถอนคำขอจัดตั้งป่าชุมชน คงเหลือคำขอจัดตั้งป่าชุมชนเพียงคำขอเดียว ให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่พิจารณาคำขอจัดตั้งป่าชุมชนนั้นต่อจากขั้นตอนที่ระงับการพิจารณาไว้ และจำหน่ายคำขอจัดตั้งป่าชุมชนที่ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนขอถอนออกจากสารบบ

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนตามวรรคหนึ่งทำความตกลงร่วมกันได้และขอถอนคำขอจัดตั้งป่าชุมชนที่ยื่นไว้เพื่อร่วมกันจัดทำคำขอจัดตั้งป่าชุมชนเป็นคำขอเดียว ให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่จำหน่ายคำขอจัดตั้งป่าชุมชนที่ระงับการพิจารณาไว้ออกจากสารบบ

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้แห่งท้องที่จำหน่ายคำขอจัดตั้งป่าชุมชนที่ระงับการพิจารณาไว้ออกจากสารบบ

หมวด ๓

การจัดการป่าชุมชน

มาตรา ๑๘ เมื่อได้ประกาศการจัดตั้งป่าชุมชนแล้ว ให้ผู้ซึ่งมีรายชื่ออยู่ในบัญชีตามมาตรา ๙ (๒) เป็นสมาชิกป่าชุมชน และ (๓) เป็นคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

ประเภท คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของสมาชิกป่าชุมชนและกรรมการจัดการป่าชุมชน การแก้ไขเปลี่ยนแปลงสมาชิกป่าชุมชน การเลือกตั้งคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน องค์ประกอบ และจำนวนกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การดำรงตำแหน่งแทนกรรมการจัดการป่าชุมชนที่พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ออกตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๑๙ การจัดการป่าชุมชน ให้กระทำโดยคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนร่วมกับสมาชิกป่าชุมชน ซึ่งต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของป่าชุมชนและแผนจัดการป่าชุมชนที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด ทั้งนี้ การแสดงเจตนาของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน ให้กระทำโดยมติคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

มาตรา ๒๐ ให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการจัดให้มีหลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่นตามมาตรา ๒๕

(๒) ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการป่าชุมชน หลักเกณฑ์การรับบุคคลเป็นสมาชิกป่าชุมชน และการจัดการทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชน ทั้งนี้ ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบที่ออกตามหมวด ๕ แห่งพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒

(๓) ดูแลรักษาป่าชุมชน บำรุงและฟื้นฟูป่าชุมชน ส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้และสร้างจิตสำนึก เกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพในป่าชุมชน และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ป่าชุมชน

(๔) ดูแลรักษาทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชน รวมทั้งจัดทำบัญชีทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชน ตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนด และรายงานให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดทราบทุกปี

(๕) ดูแลให้สมาชิกป่าชุมชนปฏิบัติหน้าที่ที่กำหนดตามพระราชกฤษฎีกานี้

(๖) สั่งให้ผู้หนึ่งผู้ใดที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับตาม (๒) ออกจากป่าชุมชน หรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการใด ๆ ในเขตป่าชุมชน เพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับตาม (๒) หรือพระราชกฤษฎีกานี้

(๗) โกล่เกลี่ยหรือประนีประนอมเมื่อเกิดความขัดแย้งในการจัดการป่าชุมชน

(๘) ช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่ในกรณีที่มีการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิด ตามพระราชกฤษฎีกานี้

(๙) มีมติรับบุคคลเป็นสมาชิกป่าชุมชน หรือมีมติด้วยคะแนนเสียงจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ ให้สมาชิกป่าชุมชนพ้นจากการเป็นสมาชิกป่าชุมชน

(๑๐) ดำเนินการตามความเห็นสมควรเพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน

(๑๑) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกานี้ หรือตามที่คณะกรรมการนโยบาย หรือคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดกำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน

การออกข้อบังคับตาม (๒) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดก่อน

ในกรณีที่คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนหรือกรรมการจัดการป่าชุมชนฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกฤษฎีกานี้ คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดทั้งหมดเท่าที่มีอยู่อาจมีมติให้กรรมการจัดการป่าชุมชนทั้งคณะหรือกรรมการจัดการป่าชุมชนที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่พ้นจากการเป็นกรรมการจัดการป่าชุมชนและมีให้ผู้นั้นกลับมาเป็นกรรมการจัดการป่าชุมชนอีก

มาตรา ๒๑ สมาชิกป่าชุมชนมีหน้าที่ในการดูแลรักษาป่าชุมชน ดังต่อไปนี้

- (๑) ปฏิบัติตามระเบียบของคณะกรรมการนโยบาย ข้อบังคับของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน และแผนจัดการป่าชุมชนตามหมวด ๕ แห่งพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒
- (๒) ร่วมมือกับทางราชการในการดูแลรักษาป่าชุมชน สัตว์ป่า และทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน
- (๓) ร่วมมือกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน

สมาชิกป่าชุมชนที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกฤษฎีกานี้ คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่อาจมีมติให้สมาชิกป่าชุมชนผู้นั้นพ้นจากการเป็นสมาชิกป่าชุมชนได้

มาตรา ๒๒ แผนจัดการป่าชุมชนที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดอนุมัติแล้วให้ใช้บังคับได้เป็นเวลาห้าปี

ให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนเสนอแผนจัดการป่าชุมชนต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพิจารณาอนุมัติก่อนแผนจัดการป่าชุมชนเดิมหมดอายุไม่น้อยกว่าหกเดือน

ในการพิจารณาแผนจัดการป่าชุมชน หากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดเห็นว่าแผนจัดการป่าชุมชนไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ให้แจ้งให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนแก้ไขแผนจัดการป่าชุมชนดังกล่าวภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด

ในกรณีที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดไม่อนุมัติแผนจัดการป่าชุมชนตามวรรคสอง ให้นำความในมาตรา ๑๕ ในส่วนที่เกี่ยวกับการอุทธรณ์มติและการพิจารณาอุทธรณ์มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดอนุมัติแผนจัดการป่าชุมชนใหม่แล้ว ให้นำแผนจัดการป่าชุมชนดังกล่าวมาใช้บังคับถัดจากวันที่แผนจัดการป่าชุมชนเดิมหมดอายุลงหรือในวันที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดกำหนด แล้วแต่กรณี

ในระหว่างที่แผนจัดการประชุมชนเดิมหมดอายุลง ถ้าคณะกรรมการประชุมชนประจำจังหวัดยังไม่อนุมัติแผนจัดการประชุมชนใหม่ ให้นำแผนจัดการประชุมชนเดิมมาใช้ต่อไปจนกว่าจะมีการอนุมัติแผนจัดการประชุมชนใหม่

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่คณะกรรมการจัดการประชุมชนประสงค์จะปรับปรุงแผนจัดการประชุมชนในระหว่างที่แผนจัดการประชุมชนยังไม่หมดอายุ ให้คณะกรรมการจัดการประชุมชนเสนอแผนจัดการประชุมชนที่ปรับปรุงแล้วต่อคณะกรรมการประชุมชนประจำจังหวัดพิจารณาอนุมัติ และให้นำความในมาตรา ๒๒ วรรคสามและวรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อคณะกรรมการประชุมชนประจำจังหวัดอนุมัติแผนจัดการประชุมชนที่ปรับปรุงแล้ว ให้นำแผนจัดการประชุมชนดังกล่าวมาใช้บังคับแทนแผนจัดการประชุมชนเดิมในวันที่คณะกรรมการประชุมชนประจำจังหวัดกำหนด

มาตรา ๒๔ ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร คณะกรรมการจัดการประชุมชนอาจขอขยายเขตประชุมชนหรือขอให้เพิกถอนประชุมชนทั้งหมดหรือบางส่วนได้ แต่ต้องแสดงเหตุผลและรายละเอียดโดยชัดแจ้ง

ในกรณีที่เป็นการขอขยายเขตประชุมชน ให้นำความในมาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่เป็นการขอเพิกถอนประชุมชนบางส่วน เมื่ออธิบดีมีคำสั่งให้เพิกถอนประชุมชนตามมาตรา ๕๓ แล้ว ให้คณะกรรมการจัดการประชุมชนปรับปรุงแผนจัดการประชุมชนให้สอดคล้องกับพื้นที่ของประชุมชนที่ลดลง และเสนอคณะกรรมการประชุมชนประจำจังหวัดพิจารณาอนุมัติภายในหกสิบวันนับแต่วันที่อธิบดีมีคำสั่ง และให้นำความในมาตรา ๒๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๕ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องจัดให้มีหลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่นแสดงแนวเขตประชุมชน บริเวณเพื่อการอนุรักษ์ และบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์ไว้โดยรอบเพื่อให้ประชาชนเห็นได้ว่าเป็นเขตประชุมชน รวมทั้งต้องจัดให้มีการซ่อมแซมหลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่นที่ชำรุด เสียหาย หรือสูญหายด้วย และคณะกรรมการจัดการประชุมชนและสมาชิกประชุมชนต้องให้ความร่วมมือในการดำเนินการนี้ด้วย

หลักเกณฑ์ วิธีการ และรูปแบบ ในการจัดให้มีหลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่นตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่ออกตามมาตรา ๔๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๒๖ ภายในป่าชุมชน สมาชิกป่าชุมชนมีสิทธิเข้าป่าชุมชนเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ และมีสิทธิใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการป่าชุมชนซึ่งต้องสอดคล้องกับแผนจัดการป่าชุมชนที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดอนุมัติ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การเก็บหาของป่าในป่าชุมชน

(๒) การใช้ประโยชน์จากไม้ให้ทำได้ในบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์ โดยต้องไม่ใช้ประโยชน์จากไม้ทรงคุณค่าที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และให้ทำได้ตามความจำเป็นเพียงเฉพาะเพื่อใช้สอยในครัวเรือนของสมาชิกป่าชุมชน หรือใช้ในกิจกรรมสาธารณะภายในชุมชนนั้น

(๓) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอื่นในป่าชุมชนให้ทำได้ตามความจำเป็นต่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือนของสมาชิกป่าชุมชน หรือใช้ในกิจกรรมสาธารณะภายในชุมชนนั้น

การใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการป่าชุมชนตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นไปอย่างสมดุล และยั่งยืน ไม่ทำลายความหลากหลายทางชีวภาพ หรือส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในป่าชุมชน และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามระเบียบที่ออกตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยระเบียบดังกล่าวจะกำหนดข้อห้ามการใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการป่าชุมชนชนิดหรือประเภทใด หรือกำหนดให้การใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการป่าชุมชนชนิดใด ประเภทใด หรือกรณีใด ต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดด้วยก็ได้

มาตรา ๒๗ คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนและสมาชิกป่าชุมชนอาจใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนเพื่อส่งเสริมการศึกษาเรียนรู้และสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในป่าชุมชน รวมทั้งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชนได้ ทั้งนี้ ภายใต้แผนจัดการป่าชุมชนที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด

ในการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนตามวรรคหนึ่ง ห้ามมิให้กระทำการ ดังต่อไปนี้

(๑) กระทำการใด ๆ ที่เป็นการเสื่อมสภาพแก่ป่าชุมชน หรือทำให้เสียหายหรือทำลายทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ

(๒) การกระทำอื่นใดตามระเบียบที่ออกตามมาตรา ๕๑ วรรคสอง (๒) แห่งพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนหรือสมาชิกป่าชุมชนมีความจำเป็นต้องใช้ประโยชน์จากไม้ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติในป่าชุมชนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเสียหายอันเนื่องมาจากประสบเหตุภัยพิบัติสาธารณะหรือมีเหตุจำเป็นเพื่อช่วยเหลือราษฎรเป็นกรณีพิเศษ ต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามระเบียบที่ออกตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๒๙ บุคคลที่มีใจสมาชิกป่าชุมชนมีสิทธิเข้าป่าชุมชนเพื่อการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พักผ่อนหย่อนใจ และเก็บหาของป่าได้เฉพาะเท่าที่กำหนดในข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการป่าชุมชนตามมาตรา ๒๐ (๒)

มาตรา ๓๐ บรรดาไม้และของป่าที่ได้มาจากป่าชุมชนตามแผนจัดการป่าชุมชนที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดอนุมัติ หรือตามหลักเกณฑ์ที่พระราชกฤษฎีกานี้กำหนดไว้ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม ค่าภาคหลวง หรือค่าใช้จ่ายในการบำรุงป่า

มาตรา ๓๑ เงินค่าปรับที่ได้รับตามพระราชกฤษฎีกานี้อันเกิดจากการกระทำความผิดในป่าชุมชนแห่งใด ให้หักไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการป่าชุมชนนั้นเป็นจำนวนร้อยละห้าสิบของเงินค่าปรับดังกล่าว ส่วนที่เหลือให้นำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ออกตามมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๓๒ เพื่อเป็นการสนับสนุนการจัดการป่าชุมชนให้เกิดความยั่งยืน คณะกรรมการนโยบายมีอำนาจกำหนดอัตราและวางระเบียบเกี่ยวกับการให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าตอบแทน หรือค่าบริการ จากบุคคลที่มีใจสมาชิกป่าชุมชนเนื่องในการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนก็ได้

เงินที่เก็บได้ตามวรรคหนึ่ง เงินค่าปรับตามมาตรา ๓๑ เงินที่มีผู้บริจาค เงินสนับสนุนจากรัฐบาลและเงินรายได้อื่น ๆ ให้ตกเป็นของทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนและเก็บรักษาไว้ใช้จ่ายในการจัดการป่าชุมชน หรือตามวัตถุประสงค์ของผู้บริจาค ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ออกตามมาตรา ๕๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๓๓ ให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนมีอำนาจทำนิติกรรมใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนและดำเนินคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนได้

การทำนิติกรรมและการดำเนินคดีตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำโดยมติของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของกรรมการจัดการป่าชุมชนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และเมื่อคณะกรรมการมีมติเป็นประการใดแล้ว จะมอบอำนาจเป็นหนังสือให้กรรมการคนใดคนหนึ่งทำนิติกรรมและดำเนินคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนแทนคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนก็ได้

มาตรา ๓๔ ผู้ใดฝ่าฝืนพระราชกฤษฎีกา ระเบียบหรือข้อบังคับที่ออกตามพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒ และก่อให้เกิดความเสียหายแก่สัตว์ พืช ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อมในป่าชุมชน ให้กรมป่าไม้มีอำนาจฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทน ดังต่อไปนี้

(๑) ค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายไปในการเคลื่อนย้ายสิ่งทีก่อให้เกิดความเสียหายหรือทำให้สิ่งนั้นหมดสภาพความเป็นอันตรายหรือความเป็นพืช ตลอดจนการนำเอาของนั้นมาเก็บ กัก หรือรักษาไว้

(๒) ค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายไปในการทำให้ทรัพยากรธรรมชาติกลับคืนสู่สภาพเดิม

(๓) ค่าใช้จ่ายที่รัฐได้จ่ายไปในการช่วยเหลือเยียวยาบุคคลหรือทรัพย์สินของบุคคลอื่นเนื่องในความเสียหายนั้น

(๔) ค่าดำเนินงานต่าง ๆ ของรัฐในการประเมินความเสียหายและประเมินค่าใช้จ่ายในการเยียวยาผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพของบุคคล

(๕) ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่รัฐได้จ่ายในการดำเนินการใด ๆ เพื่อให้ได้รับค่าสินไหมทดแทนตามกฎหมาย

(๖) มูลค่าของทรัพยากรธรรมชาติที่เสียหาย

ในกรณีที่คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนได้ออกค่าใช้จ่ายในการดำเนินการส่วนใดตามวรรคหนึ่ง หรือในกรณีที่การกระทำหรือละเว้นกระทำการใดตามวรรคหนึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่สมาชิกป่าชุมชนในการใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการป่าชุมชน ให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนมีอำนาจเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับกรมป่าไม้หรือมีอำนาจฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนได้

มาตรา ๓๕ ให้นำความในมาตรา ๓๔ มาใช้บังคับแก่ผู้กระทำการหรือละเว้นกระทำการใด ๆ ไม่ว่าโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ก็ตาม และก่อให้เกิดความเสียหายแก่สัตว์ พืช ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อมในป่าชุมชน โดยอนุโลม

มาตรา ๓๖ ในการดำเนินคดีตามมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนอาจขอให้พนักงานอัยการดำเนินคดีให้ก็ได้ และให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง

มาตรา ๓๗ ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนและคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนมิได้ดำเนินการฟ้องคดี ให้อธิบดีมีอำนาจส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาฟ้องคดีดังกล่าวเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนความเสียหายเพื่อจ่ายให้เป็นทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนนั้นได้

มาตรา ๓๘ บทบัญญัติในมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ ไม่เป็นการลบล้างหรือจำกัดหน้าที่และความรับผิดชอบที่อยู่ตามบทบัญญัติของกฎหมายอื่น และไม่เป็นการตัดอำนาจของผู้มีหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายอื่นที่จะดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของตน

หมวด ๔

การควบคุมดูแลป่าชุมชน

มาตรา ๓๙ ภายในป่าชุมชน ห้ามมิให้บุคคลใดกระทำการ ดังต่อไปนี้

(๑) ยึดถือ ครอบครอง หรือใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือที่ทำกิน

(๒) กั้นสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ขุดหาแร่ ล่าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า หรือกระทำการด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าชุมชน เว้นแต่เป็นการกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อประโยชน์ในการบำรุงรักษาและป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน หรือเป็นการกระทำของกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชนหรือสมาชิกป่าชุมชน ตามแผนจัดการป่าชุมชนที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด

(๓) ใช้ประโยชน์จากไม้ เว้นแต่เป็นการกระทำตามมาตรา ๒๖ (๒) หรือมาตรา ๒๘

(๔) ก่อสร้างสิ่งปลูกสร้าง เว้นแต่เป็นการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนตามมาตรา ๒๐ (๓) เช่น การสร้างหอดูไฟป่า ฝายชะลอน้ำ ที่พักลาดตระเวน หรือศาลาเรียนรู้ โดยสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวต้องมีลักษณะกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม ไม่เป็นการทำลายสภาพธรรมชาติเดิม และต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดก่อน

มาตรา ๔๐ เพื่อประโยชน์ในการปกป้อง รักษา และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพในป่าชุมชนให้เป็นอย่างสมดุลและยั่งยืน ให้เจ้าหน้าที่ป่าชุมชนซึ่งคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดแต่งตั้ง มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบพื้นที่และตรวจตราดูแลการดำเนินการใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการป่าชุมชนของสมาชิกป่าชุมชนและบุคคลที่มีใช้สมาชิกป่าชุมชน และการดำเนินกิจการต่าง ๆ ในป่าชุมชน

(๒) แนะนำ ให้ความรู้ และสร้างจิตสำนึกแก่บุคคลในชุมชนและบุคคลที่อยู่รอบพื้นที่ป่าชุมชนในการดูแลรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพในป่าชุมชน รวมทั้งรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น

(๓) ป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน

(๔) สนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้

(๕) รายงานคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดเมื่อปรากฏว่ามีกรณีจะต้องเพิกถอนป่าชุมชนทั้งหมดหรือบางส่วน

มาตรา ๔๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ป่าชุมชนตามมาตรา ๔๐ หากพบว่า มีผู้กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกานี้ ระเบียบของคณะกรรมการนโยบายหรือข้อบังคับของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน และไม่อาจเรียกประชุมคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนได้ทัน ให้มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นกระทำการหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ในป่าชุมชนได้ หากผู้นั้นไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ให้มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นออกจากป่าชุมชน และให้รายงานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนและคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดทราบโดยมิชักช้า

มาตรา ๔๒ ผู้ใดจะเข้าไปกระทำการในป่าชุมชน เพื่อการศึกษา ค้นคว้า วิจัย หรือสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพ ต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด โดยในการอนุญาตอาจกำหนดให้มีการแบ่งปันผลประโยชน์จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย หรือสำรวจนั้นให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ออกตามมาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การศึกษา ค้นคว้า วิจัย หรือสำรวจทางวิชาการของกรมป่าไม้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และหน่วยงานของรัฐที่ปกครองดูแลพื้นที่ คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน และพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่ต้องแจ้งให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดทราบและต้องรายงานผลการศึกษาดังกล่าวให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดทราบด้วย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ออกตามมาตรา ๖๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒

ในการศึกษา ค้นคว้า วิจัย หรือสำรวจตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ห้ามมิให้นำทรัพยากรชีวภาพออกจากป่าชุมชน เว้นแต่

(๑) ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด หรือ

(๒) ได้แจ้งให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดทราบ กรณีที่เป็นการดำเนินการโดยกรมป่าไม้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และหน่วยงานของรัฐที่ปกครองดูแลพื้นที่

มาตรา ๔๓ ให้นำความในมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒ มาใช้กับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๔๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน และพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๔๕ ให้นำความในมาตรา ๖๙ และมาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒ มาใช้กับการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ยึดไว้ตามมาตรา ๖๗ (๔) แห่งพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๔๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้กรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน และพนักงานเจ้าหน้าที่แสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวกรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน และพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๗๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๔๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกฤษฎีกานี้ ให้กรรมการจัดการป่าชุมชน เจ้าหน้าที่ป่าชุมชน และพนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๔๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกฤษฎีกานี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๔๙ ในกรณีที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพบว่า คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน กรรมการจัดการป่าชุมชน สมาชิกป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกานี้ ระเบียบของคณะกรรมการนโยบาย หรือข้อบังคับของคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีอำนาจสั่งการให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน กรรมการจัดการป่าชุมชน สมาชิกป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน ดังกล่าว กระทำการหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ตามความเหมาะสม

ผู้ได้รับคำสั่งของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดตามวรรคหนึ่ง ต้องปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดกำหนด

ในกรณีที่ผู้ได้รับคำสั่งของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดตามวรรคหนึ่ง ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าว ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการนโยบายภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง และให้นำความในมาตรา ๑๕ วรรคสี่และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด เว้นแต่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด หรือคณะกรรมการนโยบายจะสั่งเป็นอย่างอื่น

การดำเนินการตามมาตรานี้ ไม่กระทบสิทธิกรรมป่าไม้ที่จะดำเนินคดีกับคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน กรรมการจัดการป่าชุมชน สมาชิกป่าชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ป่าชุมชน

มาตรา ๕๐ อธิบดีมีหน้าที่และอำนาจในการส่งเสริมสนับสนุนและติดตามดูแลการดำเนินงานของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัด และอาจสั่งให้กรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดได้

มาตรา ๕๑ อธิบดีอาจขอให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดกระทำการหรือยับยั้งการกระทำใด ๆ เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบายหรือมติของคณะรัฐมนตรีและระเบียบของคณะกรรมการนโยบาย

เมื่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดได้รับแจ้งจากอธิบดีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพิจารณาและแจ้งผลให้อธิบดีทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำขอ

ในกรณีที่อธิบดีไม่เห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดที่แจ้งตามวรรคสอง ให้อธิบดีนำเสนอคณะกรรมการนโยบายพิจารณาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งผล และให้นำความในมาตรา ๑๕ วรรคสี่และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๕๒ ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนพระราชกฤษฎีกานี้ หรือระเบียบหรือข้อบังคับที่ออกตามพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นเหตุให้มีสิ่งปลูกสร้างขึ้นใหม่หรือมีสิ่งอื่นใดในป่าชุมชน ให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำการฝ่าฝืนทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดนั้นออกไปจากป่าชุมชน หรือกระทำการใด ๆ ตามควรแก่กรณีภายในเวลาที่กำหนด

ในกรณีที่ผู้กระทำการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามวรรคหนึ่ง หรือเพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่ป่าชุมชน คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดจะทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดนั้น หรือกระทำการใด ๆ ตามควรแก่กรณีเสียเองก็ได้ และผู้กระทำการฝ่าฝืนมีหน้าที่ต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายและเงินเพิ่มในอัตราร้อยละสิบห้าต่อปีของค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปในการที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดกระทำการเสียเอง

หมวด ๕

การเพิกถอนป่าชุมชน

มาตรา ๕๓ อธิบดีมีอำนาจสั่งเพิกถอนป่าชุมชนทั้งหมดหรือบางส่วนได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนขอให้เพิกถอนป่าชุมชนตามมาตรา ๒๔

(๒) คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนทอดทิ้งไม่จัดการฟื้นฟูป่าชุมชนนั้นต่อไป

(๓) คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนไม่ปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกานี้ หรือระเบียบหรือข้อบังคับที่ออกตามพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒ อันจะเป็นเหตุให้ป่าชุมชนได้รับความเสียหายหรือมีเหตุไม่ควรไว้วางใจให้จัดการป่าชุมชนต่อไป

(๔) เมื่อมีเหตุผลความจำเป็นทางด้านกิจการเพื่อความมั่นคงของประเทศ โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

ในกรณีที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดพบเหตุตาม (๒) หรือ (๓) และเห็นเป็นการสมควรให้เพิกถอนป่าชุมชน ให้คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดแจ้งต่ออธิบดีเพื่อสั่งเพิกถอนป่าชุมชนต่อไป หรือในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่พบเหตุตาม (๒) หรือ (๓) ให้รายงานต่ออธิบดีเพื่อพิจารณาสั่งเพิกถอนป่าชุมชน

เมื่ออธิบดีมีคำสั่งเพิกถอนป่าชุมชนแล้ว ให้อธิบดีแจ้งคำสั่งเป็นหนังสือให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีคำสั่ง

ในกรณีที่อธิบดีมีคำสั่งเพิกถอนป่าชุมชนเพราะเหตุตาม (๒) (๓) หรือ (๔) คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งเพิกถอนป่าชุมชนต่อคณะกรรมการนโยบายภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งจากอธิบดี และให้นำความในมาตรา ๑๕ วรรคสี่และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่มีการเพิกถอนป่าชุมชนเพราะเหตุตาม (๒) หรือ (๓) ห้ามมิให้กรรมการจัดการป่าชุมชนของป่าชุมชนที่ถูกเพิกถอนนั้นกลับมาเป็นกรรมการจัดการป่าชุมชนตามพระราชกฤษฎีกานี้

การเพิกถอนป่าชุมชนให้มีผลเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วและในกรณีที่เป็น การเพิกถอนป่าชุมชนบางส่วน ให้มีแผนที่แสดงแนวเขตแนบท้ายประกาศด้วย

มาตรา ๕๔ ป่าชุมชนใดที่ถูกเพิกถอนทั้งหมด ให้คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนของ ป่าชุมชนที่ถูกเพิกถอนนั้นตรวจสอบทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนและชำระหนี้ที่ค้างอยู่หรือบังคับ ตามสิทธิเรียกร้องที่มีอยู่ให้เสร็จสิ้น และรายงานผลต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดภายใน หนึ่งปีนับแต่วันที่ประกาศการเพิกถอนป่าชุมชนในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ตามวรรคหนึ่ง กรรมการจัดการป่าชุมชนของป่าชุมชนที่ถูกเพิกถอนนั้นไม่มีสิทธิยื่นคำขอจัดตั้งป่าชุมชนอีก จนกว่าคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนจะดำเนินการให้แล้วเสร็จ

เมื่อได้ตรวจสอบทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนและชำระหนี้ที่ค้างอยู่หรือบังคับตามสิทธิ เรียกร้องที่มีอยู่เสร็จสิ้นแล้ว ถ้ามีทรัพย์สินส่วนกลางส่วนที่เป็นสังหาริมทรัพย์เหลืออยู่เท่าใดให้ตกเป็น ของกรมป่าไม้หรือมอบให้แก่คณะกรรมการจัดการป่าชุมชนของป่าชุมชนอื่นเพื่อใช้ในการจัดการป่าชุมชน นั้นต่อไป ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดกำหนด

มาตรา ๕๕ ทรัพย์สินส่วนกลางของป่าชุมชนที่ถูกเพิกถอน ถ้าเป็นไม้หรืออสังหาริมทรัพย์ ให้ตกเป็นของแผ่นดินและให้กรมป่าไม้จัดการให้เป็นไปตามระเบียบที่ออกตามมาตรา ๘๐ แห่งพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๕๖ ป่าชุมชนที่ถูกเพิกถอนตามมาตรา ๕๓ อาจมีการนำพื้นที่ดังกล่าวมาขอจัดตั้ง ป่าชุมชนใหม่อีกก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ออกตามมาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒ และให้นำความในหมวด ๒ การจัดตั้งป่าชุมชน มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

แพทองธาร ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้การจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่อื่นของรัฐให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา โดยต้องมีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดตั้งป่าชุมชน การจัดการป่าชุมชน การควบคุมดูแลป่าชุมชน การเพิกถอนป่าชุมชน และการอื่นที่จำเป็น จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้